Chemoterapija, pyragaičiai ir vėžys

(nuo A iki Z – išgyvenimo vadovas
vėžiu sergantiems vaikams)

Autorė
Megan Blunt
(14 metų)

Leidinį paruošė ir išleido „CLIC Sargent“ – pagrindinė Jungtinėje Karalystėje vėžiu sergančių vaikų labdaros organizacija, dirbanti pasauliui, kuriame visi vėžiu sergantys vaikai ir jaunimas galėtų gyventi visavertį gyvenimą.

www.clicsargent.org.uk

CLIC Sargent
Caring for Children with Cancer
Rūpestis vėžiu sergančiais vaikais

© Visos teisės saugomos. Joks šio leidinio tekstas negali būti kopijuojamas ar platinamas be rašytinio „CLIC Sargent“ sutikimo.

Šią knygą išversti į lietuvių kalbą pasiūlė ir finansiškai rėmė

The Tiltas Trust

The British-Lithuanian Society Charitable Trust

2007 metais Britanijos–Lietuvos draugija (*The British-Lithuanian Society*) įkūrė labdaros fondą „Tiltas“, kurį oficialiai įregistravo Anglijos ir Velso labdaros komisija ir suteikė jam numerį 1118912. Fondo tikslai: remti Jungtinės Karalystės ir Lietuvos bendradarbiavimą švietimo, meno, mokslo ir kultūros srityse, skatinti abiem šalims naudingus mainus. Daugiau informacijos www.b-ls.org.uk

Megan parašė šią knygą, kai gydėsi nuo vėžio. Galbūt anglės mergaitės papasakota patirtis nevisiškai atitiks Lietuvos sąlygas, gydymo būdus ar ligoninėse teikiamą pagalbą, bet tikimės, kad Megan išgyvenimai, patarimai ir optimizmas jus tikrai įkvėps ir padės nugalėti sunkumus.

Su geriausiais linkėjimais

The Tiltas Trust

Chemoterapija, pyragaičiai ir vėžys

(nuo A iki Z – išgyvenimo vadovas vėžiu sergantiems vaikams)

Skiriu Nathanieliui Burkui ir visiems kartu vėžį kentusiems vaikams, kurie, man gydantis nuo kaulų vėžio, tapo mano draugais.

Ypatingai dėkoju Nathanielio tėčiui Chrisui Burkui, kuris skyrė laiko ir iliustravo šią unikalią knygą savo sūnui atminti.

Labas, aš – Megan Blunt, man – 14 metų. Kai man buvo dvylika, kaule tarp dešiniojo klubo ir kelio buvo diagnozuota osteosarkoma (kaulų vėžys). Man buvo paskirtas intensyvios **chemoterapijos** kursas bei operacija pašalinti auglį ir dalį pažeisto kaulo.

2005 metų liepos mėnesį gydymas buvo baigtas ir pasiekta remisija (nebeturiu jokių vėžio požymių).

Šią knygą parašiau, nes mano amžiaus žmonėms niekas nėra rašęs apie tai, kas laukia ligonėje ir kaip ten elgtis.

Tolimesniuose puslapiuose rasi geriausius mano patarimus, kaip ištverti ilgas dienas ligoninėje ir likti teigiamai nusiteikus. Aš taip pat paaiškinsiu visus reikalingiausius medicininius terminus, tačiau nesijaudink – juos pateiksiu kaip įmanoma paprasčiau!

Ar gydytumeisi pats, ar pažinotum ką nors, kas gydosi, ar tau būtų tiesiog smalsu, ką reiškia paaugliui sirgti vėžiu... aš tikiuosi, kad mano knyga tau padės!

Geriausi linkėjimai

Megan x

P. S. Visi juodai paryškinti žodžiai yra paaiškinti raidės, kuria tas žodis prasideda, skyriuje. Pavyzdžiui: „Iš B yra ***Blood tests*** **(kraujo tyrimai)** <...> jei tavo kraujyje yra per mažas tam tikrų kraujo sudedamųjų elementų kiekis, gali tekti vartoti **papildus *(supplements).*“** Norėdamas rasti **papildų *(supplements)*** aprašymą ir su jais susijusius patarimus, turi atsiversti **S** skyrių.

Vertėjų pastaba. Šioje knygoje žodžiai yra surašyti pagal anglų kalbos abėcėlę, šalia pateikiant lietuvišką žodžio vertimą. Kad lengviau surastumėte aprašymus, prie tekste paryškintų lietuviškų žodžių, pateikiamas ir originalus angliškas žodis.

Iš A yra...

Anxiety* (nerimas)** – dėl nieko nesirūpink. Tą daro daktarai – jiems už tai moka. Jei tau neramu, pasikalbėk su savo tėvais ar **slaugytoja *(nurse), arba su socialiniu darbuotoju. Slaugytojos ypač gerai gali paaiškinti, kas tavęs laukia.

Pirmosios porą savaičių, kai pradedi gydytis ligoninėje, išties gerokai išmuša iš vėžių! Turėsi priprasti prie naujos vietos ir perprasti naują kalbą. Nesijaudink, tu greitai išmoksi medicininius terminus ir stebinsi jais visus, ypač per biologijos pamokas!

***Anaethstetics* (anestetikai)** – sugalvok juokelį, kurį galėtum papasakoti tave migdysiančiam anesteziologui. Jei gali, pasistenk į operacinę įvažiuoti juokdamasis, nes tuomet po anestezijos tu atsigausi lengviau nei jei prieš tai būtum verkęs! Tai įrodytas faktas!

„Kodėl prancūzai valgo tik vieną kiaušinį pusryčiams? – Nes vienas kiaušinis yra un oeuf!“

(angl. – “Why do the French only have one egg for breakfast?” – “Because one egg is un oeuf!”)

Vertėjo pastaba. Tai žodžių žaismas. Prancūziškai *un oeuf* (kiaušinis) tariamas kaip angliškai *enough* (užtenka, pakanka).

Iš B yra...

Blood tests* (kraujo tyrimai)** – deja, juos tenka daryti dukart per savaitę, tačiau gerai yra tai, kad kraujo galima paimti per **Hikmano *(Hickman line) arba *port-a-cath* kateterį (panašus į Hikmano kateterį, bet jis yra ne išorėje, o po oda), ir tai reiškia, kad daugiau jokių adatų! Kartais, kad atliktum kraujo tyrimą, tau net nereikės vykti į ligoninę, nes **slaugytoja *(nurse)*** tai galės padaryti tavo namuose. Kraujyje reikia tikrinti tokius svarbius dalykus kaip **hemoglobinas *(haemoglobin)*, neutrofilai *(neutrophils)* ir trombocitai *(platelets)*.** Jei kurių nors iš šių kraujui reikalingų sudedamųjų dalių tau trūks, gali tekti vartoti **papildus *(supplements)*.**

Bed (lova) – dauguma lovų yra valdomos elektroniniu būdu: lova tave gali pakelti, nuleisti, pasodinti. Kai kuriose lovose įtaisyti mygtukai, kurių pagalba lovos galas „užsiriečia“! Tai visiška naujovė, tačiau vis tiek negulėk visą laiką lovoje! Pašniukštinėk po palatą, pasikalbėk su kitais ligoniais... pasidalyk patarimais ir idėjomis!

***Bone scan* (kaulų skenavimas)** – jo metu radiologas į tavo kūną įšvirkščia specialių dažų. Tuomet turi gulėti specialioje lovoje, kol nedidelis įrenginys juda išilgai tavo kūno. Skenavimas parodo tavo griaučius ir taip pat parodys, jei kažkur tavo kūne bus auglių. Skenavimas trunka apie pusvalandį ir tą laiką tau tereikia ramiai pagulėti!

Iš C yra...

Cake* (pyragaitis).** Burnos **opos *(ulcers) yra bjaurus pašalinis **chemoterapijos *(chemotherapy)*** poveikis. Ne kiekvienam jos atsiranda, bet aš jų turėjau begalę. Malonu valgyti pyragaičius. Jie nėra šiurkštūs ir nežaloja jautrios tavo burnos gleivinės. Pyragaičiai turi daug kalorijų, o kai atliekama chemoterapija, jų tau reikia nemažai, kad neprarastum daug svorio! Mikrobangų krosnelėje ruošiamų **šokoladinių *(chocolate)*** pudingų su padažu galima nusipirkti daugumoje prekybos centrų, juos taip pat labai smagu valgyti, kai turi opų.

CDs* (kompaktinės plokštelės)** – jei tau atliekamas toks triukšmingas skenavimas kaip **magnetinio rezonanso tyrimas *(MRI), pasiimk su savimi kompaktinių plokštelių, nes kai kurie radiologai leidžia jų klausytis gulint skeneryje.

***Chocolate* (šokoladas)** – keista, tačiau daug žmonių, kuriems atliekama **chemoterapija** nebenori šokolado, bet pradeda geisti tokio aštroko maisto kaip traškučiai – deja, traškučiai dažnai tikrai ne pati geriausia mintis.

Chemotherampy-‘keemo‘* (chemoterapija)** – tai vienas iš pagrindinių vėžio gydymo būdų. Paprastai ji skiriama skystais **vaistais *(medicine), kurie per **Hikmano** kateterį ***(Hickman line)*** patenka į tavo kraujotaką. Jie keliauja tavo kūnu, žudydami visas tokias greitai besidalijančias kaip, pavyzdžiui, vėžio ląsteles.

Deja, vaistai ne visada žino, kurios greitai besidalijančios ląstelės yra gerosios, o kurios yra vėžio ląstelės, taigi jie žudo jas visas. Jei jie sunaikins tavo **plaukų *(hair)*** ląsteles, tau greičiausiai nuslinks plaukai (man nuslinko). Jei jie nužudys ląsteles tavo burnoje ir viduriuose, tau gali atsirasti **opų *(ulcer)*** (man atsirado). Kartais jie paveikia tavo rankų ir kojų nagų ląsteles. Mano kojų nagai įgijo keistą spalvą, bet rankų nagai tapo išties stiprūs ir atrodė taip, tarsi aš būčiau pasidariusi prancūzišką manikiūrą!

Gera žinia yra ta, kad nė vienas iš paminėtų poveikių nėra ilgalaikis ir, baigus gydymą, tavo kūnas greitai atsigaus ir viskas ataugs iš naujo.

***Celebrities* (įžymybės)** – kartais, ypač prieš Kalėdas ir Velykas, ligonių aplankyti atvyksta įžymybės. Kol aš gulėjau ligoninėje, mūsų palatą aplankė Duncanas iš grupės „Blue“. Ir nors manęs tuo metu nebuvo, buvo atėję ir *DJ Foxy*, *Dame Kelly Holmes* bei kelios žvaigždės iš „Eastenders“ serialo!

“CLIC Sargent“ – „CLIC Sargent“* vykdė daug darbų toje ligoninėje, kur aš gulėjau. Jų **slaugytojos *(nurses)*** ir socialiniai darbuotojai gali padėti visai šeimai, ne tik tau.

Kai kuriems jaunuoliams „CLIC Sargent“ gali skirti jaunimo darbuotoją! Jaunimo darbuotojai padeda susistvarkyti su tokiais „suaugusiųjų dalykais“ kaip emocijos ir kasdieniai rūpesčiai... Jie jaunuoliams palatose suranda „suaugusiųjų“ veiklos. Aš nebuvau pakankamai didelė, kad man jos reikėtų, bet tai skamba gana šauniai!

„CLIC Sargent“ gali padėti ir už ligoninės ribų. Jie netgi gali suorganizuoti tau nemokamas atostogas po gydymo arba padėti tau išleisti knygą!!!

*„CLIC Sargent“ – tai Didžiosios Britanijos labdaros organizacija, padedanti vėžiu sergantiems vaikams.

***Cooking* (valgių gaminimas)** – jei gali, pabandyk pasigaminti ką nors ligoninėje pats. Gali gaminti tokius dalykus kaip traškūs ryžių paplotėliai ir šaldyti šokolado gabalėliai (receptus rasi šios knygos gale). Juos išties smagu ruošti su **draugais *(friends)*.** O kai tau linksma, laikas tiesiog pralekia!

Crisps* (traškučiai)** – jei tau leidžiami **chemoterapijos** vaistai, dėl kurių pašalinio poveikio gali atsirasti **opų *(ulcers), nevalgyk traškučių, nes nuo jų bus tik blogiau. Jei tu tikrai geidi traškučių, pabandyk valgyti minkštesnius. Geriausi yra „Quavers“ ir „Skips“ traškučiai.

Iš D yra...

Days off* (laisva diena arba pakeisk aplinką)** – jei gydaisi namuose, pasistenk kur nors išeiti. Jei jautiesi pakankamai gerai ir tavo **imunitetas *(immunity) pagerėjęs, mokykla gali būti gera vieta pakeisti aplinką. Galbūt jėgų tau užteks nueiti tik į vieną pamoką, bet gerai ir tai – tavo klasiokams bus smagu pamatyti tave ir pasikalbėti. Taip pat tai bus jiems gera proga priminti, kad nors tu ir sergi, bet kai tik galėsi, iš karto sugrįši į mokyklą.

Jei nesijauti pakankamai gerai, kad eitum į mokyklą (nemeluok!!!), nuveik ką nors, kas TAU patinka. Asmeniškai man labiausiai patiko eiti apsipirkti, bet esu tikra, kad tau kils daug kitokių idėjų!

Doctors* (daktarai)** – kasdien ligonių lankymo metu jie ateina tavęs apžiūrėti. Jie klauso tavo kvėpavimo ir aiškinasi, kaip apskritai jautiesi. Jų taip pat gali klausti apie gydymą ir tau kylančias problemas. Be to, jie tau gali išrašyti **vaistų *(medicine), kad nesijaustum blogai.

Dauguma gydytojų turi gerą humoro jausmą, ypač jaunesni daktarai, taigi su jais galėsi puikiai išbandyti **anesteziologams** skirtus pokštus!

***Drip stand* (lašinės stovas)** – nėra taip blogai, kaip skamba. Dažniausiai **chemoterapijos** vaistai į tavo kūną patenka lėtai lašėdami... o maišelis, kuriame jie yra, kabo ant lašinės stovo.

Lašinės stovas turi prie jo prikabintą mažą „pypsintį mechanizmą“. Jei nors mažiausias oro burbulėlis patenka į kateterį, kuris įstatytas į tavo kūną, mechanizmas pradeda pypsėti. Tavo kateteryje oro neturėtų būti, tačiau truputėlis jo tau irgi nepakenks. Deja, mechanizmas to nežino ir vis tiek pypsi. Palatoje, ypač naktį, aplink tave visur pradeda pypsėti aparatūra. Iš pradžių tai gali pasirodyti gana baisu, bet kai prie to pripranti, tai gali pradėti labai erzinti! Eik ir susirask **slaugytoją *(nurse)***, kad ji aparatą išjungtų, o nelauk, kol ji pati pas tave ateis!

Iš E yra...

***Eating in hospital* (ligoninės maistas)** – kai kurios ligoninės siūlo tikrai neblogą maistą, tačiau ne visos. Nors gal jų maistas ir geras, bet kadangi tavo skonio receptorius paveikė **chemoterapija**, tu to tiesiog nežinai. Paragauk truputuką... ir tuomet labai gražiai paklausk tų, kas tavimi rūpinasi, ar jie negalėtų atnešti tau kažko, ko tau tikrai norisi. Dauguma artimųjų taip džiaugiasi, kad tu nori valgyti (nes dauguma žmonių **chemoterapijos** metu valgyti nenori), jog jie jausis laimingi, galėdami tau kažko atnešti.

***Eating out* (restoranas / kavinės)** – kai būsi „pririštas“ prie lašinės (dauguma **chemoterapijos** procedūrų taip vyksta) tau neleis niekur išeiti gydymo metu. Taigi prieš tave „pririšant“, pasistenk kur nors išeiti ir papietauti ar pavakarieniauti.

***Echo scan* (echokardiografija)** – tai specialus tyrimas ultragarsu, kurio metu apžiūrima tavo širdis. Kai kurie **chemoterapijos** seansai veikia tavo širdį, todėl tau kas keletą mėnesių gali tekti atlikti echokardiogramą, kad būtų patikrinta, ar širdies veikla gera.

***Enjoyment* (malonumas)** – gali skambėti kvailai, bet pasistenk mėgautis savo buvimu ligoninėje, nes, tikėkimės, tau to niekada daugiau nebeteks patirti! Džiaukis sambrūzdžiu, atvirukais, dovanomis ir tuo, kad gali rinktis, ką nori valgyti. Tačiau nebūk išpuikęs – „prašau“ ir „ačiū“ vis dar turi didelę reikšmę!

Ir nesigirk visomis mielomis dovanomis ir maloniais dalykais, kuriuos tau sako žmonės. Galbūt dabar tau sunkus metas, tačiau tavo broliai ir sesės negauna jokių dovanų ar dėmesio, o iš jų vis tiek tikimasi, kad jie bus labai geri. Jei tu iš tiesų gauni daug dovanų, pasidalyk jomis su savo broliais ir seserimis. Atmink, jie irgi kenčia dėl to, kad tu sergi vėžiu, ir jūs visa tai išgyvenate visi kartu!

Iš F yra...

***Friends* (draugai)** – palaikyk su jais ryšį. Jei kokią dieną jausiesi geriau, pasikviesk juos pas save į namus arba į ligoninę, kad jie galėtų pamatyti, kas su tavimi vyksta (jie tikriausiai turės daug klausimų – bet ar tu neturėtum?). Žaisk su jais, kad jie matytų, jog tu visai nepasikeitei! Taip pat galėtum su savo geriausiais draugais rašyti dienoraštį. Jie galėtų surašyti visus mokyklos gandus, o tu jiems galėtum papasakoti, kaip iš tikrųjų jautiesi gydymo metu ir ką reiškia sirgti vėžiu!

***Finishing* (pabaiga)** – kai baigi gydymą, išties jautiesi labai keistai, ypač kai tau nereikia kas savaitę vykti į ligoninę. Baigiantis gydymui man, tiesą sakant, buvo liūdnoka, nes ligoninė buvo tapusi mano gyvenimo dalimi. Tai buvo dalis mano kasdienybės, beveik tas pats, kaip kasdien ruoštis eiti miegoti!

Iš G yra...

***Gastrostomy, PEG* (gastrostomija)** – tai yra vamzdelis, kurį mažos **operacijos** pagalba tau gali tekti įterpti į pilvą. Jį naudojant bus galima išlaikyti pastovų tavo kūno svorį. Visai nesvarbu, kad tau įdėtas toks vamzdelis – daugelis vaikų tokį turi. Gerai yra tai, kad visi tau reikalingi **papildai (*supplements*)** gali patekti per jį, taigi tau nereikės papildų ragauti!

G-CSF – reiškia granuliocitų kolonijas stimuliuojantį faktorių, bet kalbant paprastai – tai yra injekcija, kuri tau gali būti suleista, kad padėtų sustiprinti tavo **imunitetą *(immunity)***. Ši injekcija ypač naudinga prieš **operaciją**.

Iš H yra...

Hickman® line* (Hikmano kateteris)** – mažos **operacijos** metu į veną šalia tavo širdies įstatomas vamzdelis. Visi **chemoterapijos** skysčiai pateks per šį vamzdelį, per jį bus galima paimti kraują **tyrimams *(blood tests) bei atlikti **perpylimus *(transfusion)***. Taigi daugiau jokių adatų!

***Hair* (plaukai)** kadangi kartais dėl **chemoterapijos** tau gali nuslinkti **plaukai**, neblogai būtų prieš pradedant gydymą juos pasitrumpinti. Galbūt galėtum surengti labdaringą plaukų kirpimą ir surinkti pinigų savo palatai! Aš taip pat pagalvojau, kad būtų smagu parašyti dainą apie krentančius **plaukus**! Jei tau rytais nesmagu matyti slenkančius **plaukus** ant savo pagalvės, paprašyk, kad tavo slaugytojai juos nurinktų.

Haemoglobin* (hemoglobinas)** (sunku tokį žodį net parašyti) – tai ta kraujo dalis, dėl kurios jis ir atrodo raudonas. Kiekvieną kartą, kai tau bus daromas **kraujo tyrimas *(blood test), bus žiūrima, kiek tavo kraujyje yra hemoglobino. Jei jo turėsi nepakankamai, gydytojas tau gali skirti **kraujo perpylimą *(transfusion)***.

Iš I yra...

Ice / ice-cream* (ledas(-ai)** – jei tau atliekama **chemoterapija**, kuri gali sukelti burnos **opas *(ulcers), jos metu gerai būtų pačiulpti ledo gabaliuką arba suvalgyti ledų. Tai gali sulėtinti greitą ląstelių dalijimąsi tavo burnoje ir **chemoterapija** nepaveiks jų taip stipriai! Skanus patarimas!

***Immunity* (imunitetas)** – tikriausiai jau žinai iš biologijos pamokų, kad tai yra tavo kūno sugebėjimas kovoti su infekcijomis.

***Infections* (infekcijos)** – jei pasigavai infekciją, svarbu kaip įmanoma greičiau nuvykti į savo **bendrosios priežiūros** arba į **pagrindinę ligoninę** – paprastai nėra reikalo skambinti į greitąją pagalbą, bet kiekviena infekcija yra kitokia, ir tu turėtum daryti tai, kas, tavo artimųjų manymu, yra geriausia. Ligoninėje tau tikriausiai duos kažkokių antibiotikų ir teks joje kelias dienas pasilikti.

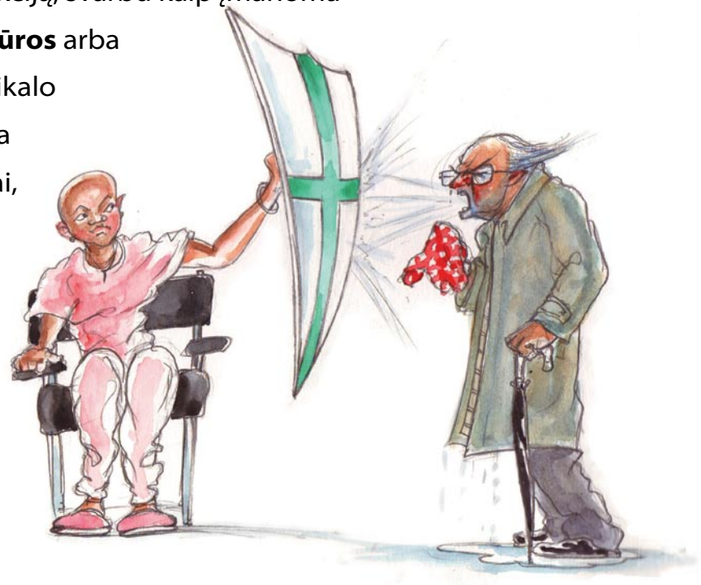

Iš J yra...

***Jokes* (juokai)** – juokavimas ligoninėje, taip pat ir su ligoninės personalu, pralinksmina visus! Štai čia pokštas, kuriuo gali pasinaudoti, kai atvyksta netikėti **lankytojai**:

*Kai tik atvyks tavo lankytojai, pasakyk jiems (arba tegul tavo šeimos narys pasako), kad jie jokiu būdu negali tavęs juokinti, nes dėl atliekamos **chemoterapijos** tam, kad ji būtų veiksminga arba kad neiškristų lašinė, tu turi gulėti labai ramiai. Stebėk, kaip tavo svečiai kankinsis, visą laiką tvardydamiesi ir „nenorėdami“ tavęs juokinti (jie iš tikrųjų kankinsis, nes iš tiesų yra sunku ištverti nepralinksminus ligoninėje gulinčio žmogaus!). Po 10–15 minučių, kai pats leipsi juokais, pasakyk jiems tiesą!*

Jeering* (pašaipos)** – vėžį aš apibūdinu kaip *Voldemortą* mūsų visuomenėje. Kai savo klasės draugams pasakysi, kad sergi vėžiu, jie tikriausiai nežinos kaip reaguoti. Kai aš pasakojau savo klasės draugams apie vėžį, man nuolat užduodavo du klausimus: „Ar tu mirsi?“ Į tai aš atsakydavau: „Taip, kada nors mirsiu, bet tikiuosi ne anksčiau nei būsiu labai sena!!!“ Antrasis klausimas, kurį man užduodavo, buvo: „Ar tau nuslinks **plaukai** ***(hair)?“. Ir štai čia aš jau imdavau dėstyti, ką **chemoterapija** gali padaryti kūnui ir kaip ji naikina tiek gerąsias, tiek blogąsias ląsteles.

Aš rekomenduočiau tau susirasti keletą artimiausių **draugų** ***(friends)***, kurie tave saugotų. Atmink – kuo daugiau tu išmokysi savo draugus, tuo jums visiems bus lengviau.

Jei tikrai jaudiniesi eidamas į mokyklą, gali paprašyti slaugytojos arba socialinio darbuotojo, kad jie iš anksto nueitų ir pasikalbėtų su tavo klase – „**CLIC Sargent**“ tai daro nuolat. Kai mano gydymas buvo baigtas, aš nuėjau į mokyklą ir sukviečiau susirinkimą, kurio metu papasakojau, kas man pernai nutiko, ką aš dėl to turėjau pakeisti savo gyvenime ir kaip klasės draugai man galėtų padėti. Susirinkime atsakiau į daugelį mano klasės draugų klausimų ir išsisklaidė bet kokios keistos mintys apie vėžiu sergančius vaikus.

Iš Kyra...

Kidney test* (inkstų tyrimas)** – atsižvelgiant į tai, kokios rūšies **chemoterapija** tau bus paskirta, tau gali būti atliekamas inkstų tyrimas. Taigi laukia dar viena biologijos pamoka. Tavo inkstai – tai organai, kurie atsakingi už didžiosios dalies **chemoterapijos** produktų pašalinimą, organizmui juos panaudojus. Tau suleidžiami tam tikri dažai ir kas valandą yra atliekamas **kraujo tyrimas *(blood test), kad būtų aišku, ar tavo inkstai suskaidė dažus ir jų atsikratė. Neverta jaudintis, nes truputį suskaus tik injekcijos metu!

***Keeping cheerful* (geros nuotaikos išsaugojimas)** – kuo laimingesnis tu jausiesi ir kuo labiau stengsiesi „matyti šviesiąją gyvenimo pusę“, tuo geriau tu susidorosi su **chemoterapija**. Galbūt skamba kvailokai, tačiau kai juokiesi, tavo kūnas išskiria tam tikras medžiagas, kurios vadinamos endomorfinais ir kurios padeda tavo kūnui geriau jaustis! Stenkis būti linksmai nusiteikęs, nes esi tarsi „vėžiu sergančio vaiko reklama“, ir turėtum didžiuotis rodydamas pasauliui, kad vėžys nebūtinai turi būti labai liūdnas ir blogas dalykas.

Iš L yra...

***Loo* (tualetas)** – susidūręs su tam tikrų rūšių **chemoterapija**, tu nuolat būsi pririštas prie lašinės: nuo tol, kol viskas į tave sutekės, iki tol, kol viskas išeis. Kadangi į tave suteka daugiau skysčių, todėl tam, kad jų atsikratytum tau tenka dažniau eiti į tualetą. Kai man buvo leidžiami chemoterapijos vaistai, į tualetą eidavau kas 2 valandas (dieną ir naktį, mano Mamos ir Tėtės nelaimei).

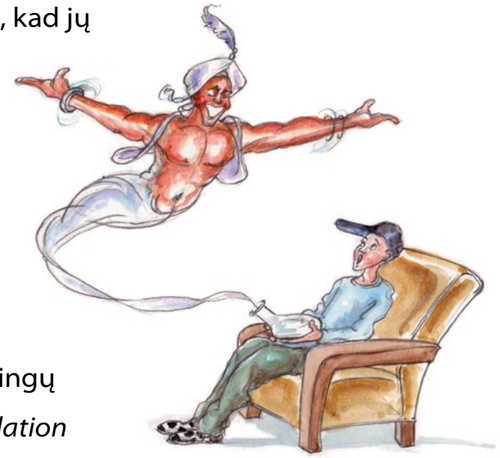

Iš M yra...

***Make-A-Wish* (sugalvok norą)** – yra daug labdaringų organizacijų, tokių kaip *„Starlight Children's Foundation UK"* ir *„When You Wish Upon A Star"*, kurios pildo gyvybei pavojingomis ligomis sergančių 3–18 metų vaikų norus. Tau suteikiama galimybė daryti viską, ką tik nori. Tu gali nuvykti į kažkokią ypatingą vietą, susitikti su kažkokiu ypatingu žmogumi, tapti kažkuo ypatingu (kaip televizijos pranešėjas) arba gauti kažką ypatingo. Pavyzdžiui, aš sugalvojau nuvykti pažiūrėti kaip filmuojama mano mėgstama televizijos programa. Ten susitikau savo mėgiamą veikėją ir netgi galėjau kartu su savo šeima dalyvauti masinėje programos scenoje.

***Medicine* (vaistai)** – kol tau bus atliekama **chemoterapija**, teks vartoti begalę vaistų. Dauguma jų bus skirti tam, kad tu nesijaustum blogai. Kadangi jų turėsi tiek daug, būtų naudinga užsirašyti, kaip kiekvienas iš jų veika ir kiek kartų per dieną reikia juos gerti. Taip pat verta užsirašyti visus vaistus, kurie tau sukelia pašalinį poveikį.

Jei geri tabletes, dienos dozę palik kur nors puodelyje matomoje vietoje (įsitikink, kad tavo mažieji broliai ir sesės negali jo pasiekti), antraip gali tiesiog užmiršti juos išgerti (aš nuolat pamiršdavau išgerti savo vaistus ir todėl man tekdavo daug dozių gerti vienu kartu, o tai jau tikrai nėra gerai!).

Taip pat, kol dar esi ligoninėje, verta užsirašyti laiką, kada turi vartoti kiekvienus vaistus, nes kol grįši namo, jau gali būti pamiršęs!

Nors ir gulėsi onkologinėje, ar vėžiu sergančiųjų, palatoje, yra daug skirtingų gydymo planų. Tau gali būti apmaudu, kad tavo pašaliniai poveikiai atrodo rimtesni nei tavo **draugo *(friend)***, bet **gydytojai *(doctors)*** tau skiria tai, kas, jų manymu, yra tinkamiausia tavo organizmui.

Magnetic Resonance Imaging Scan* (Magnetinio rezonanso tomografija)** – tai tyrimas, kurio metu gaunamas detalus tavo kūno kaulų, raumenų ir kitų organų vaizdas (tai tarsi detalesnė **rentgeno nuotrauka**). Tyrimo metu tau reikia gulėti ant specialaus stalo į vamzdį panašiame aparate, kuris skleidžia švilpiančius garsus. Skamba baisokai, bet iš tiesų taip nėra – tau tereikia labai ramiai gulėti!!! Jei nori, paklausk, ar gali klausytis muzikos ar savo **kompaktinės plokštelės *(CD) ir rentgenologas (žmogus, kuris valdo **Magnetinio rezonanso tomografą *(MRI Scan)***, pasakys, ar galima. Kartais kompaktinių plokštelių grotuvas gali turėti įtakos magnetinių laukų susidarymui... Taigi visų pirma paklausk!

***My friend / relation had cancer* („Mano draugas / giminaitis sirgo vėžiu...“)** – kai pasakysi žmonėms, kad sergi vėžiu, būk pasiruošęs šimtams istorijų apie tai, kaip jų draugas / giminaitis / kaimynas sirgo vėžiu. Dauguma jų turės tokias nelaimingas pabaigas kaip „jie mirė“. Bet nesijaudink: pasveiksta beveik 8 iš 10 vėžiu sergančių vaikų. Be to, kai pagalvoji, kad kasdien Jungtinėje Karalystėje maždaug 10 vaikų ir paauglių yra diagnozuojamas vėžys, tai 8 iš 10 reiškia, kad yra daug laimingų pabaigų.

Iš N yra...

***Nurse* (slaugytoja)** – yra du pagrindiniai slaugytojų tipai. Yra ligoninių slaugytojos, kurios tave prižiūri, kol tu guli ligoninėje, ir yra visuomeniais pagrindais dirbančių slaugytojų, kurios lankys tave namuose, kad paimtų kraujo, pakeistų tvarsčius ir t. t. **„CLIC Sargent“ slaugytojos** dirba ir ten, ir ten, taigi gali būti, kad ir ligoninėje, ir namuose tave prižiūrės ta pati slaugytoja!

***Neutrophils* (neutrofilai)** – su šiais herojais jau susipažinai (žiūrėk prie raidės B, iš kurios prasideda ***Blood tests* (kraujo tyrimai)**. Jie yra tavo kūno natūralios gynybinės sistemos dalis. Jei jų kiekis nukrenta žemiau „1“, sakoma, kad tau yra neutropenija – didesnė tikimybė atsirasti infekcijai ir susirgti. Taigi pasistenk nebūti šalia tų, kurie yra peršalę arba panašu, kad gali susirgti peršalimo ligomis. Tačiau, jei jautiesi gerai, tuomet gali eiti ir linksmintis!

iš O yra...

***Observations* (priežiūra)** – kol esi ligoninėje, kas keturias valandas medicinos personalas ateis tavęs apžiūrėti. Tai reiškia, kad bus matuojama tavo temperatūra, kraujo spaudimas / širdies plakimo dažnis ir saturacijos lygis. (Saturacija – tai deguonies kiekis kraujyje, dalis iš 100.) Kadangi apžiūros vyksta kas keturias valandas, tai padeda orientuotis laike.

Operation* (operacija)** – operacijos tau gali reikėti norint įstatyti Hikmano arba *port-a-cath* kateterį arba atlikti **gastrostomiją *(PEG). Operacijos yra atliekamos operacinėje (tai ne scena, bet specialus kambarys!)**, jas atlieka chirurgas. O chirurgas yra specialiai operacijas atlikti išmokytas **gydytojas *(doctor)***.

**Angliškai *theatre* reiškia ir operacinę, ir teatrą (vertėjo pastaba).

Iš P yra...

***Parents* (tėvai)** – tėvai gali sukelti daug rūpesčių! Gali atrodyti keista būti su jais ištisą parą septynias dienas per savaitę, kai paprastai esi pratęs juos matyti tik po pamokų. Kartais jie yra perdėtai globėjiški, o kartais, kai tau tikrai bloga arba tau skubiai reikia į tualetą, jie gali kur nors klajoti ir kažin su kuo plepėti!

Pasistenk prisiminti, kad jiems irgi reikia pailsėti. Leisk jiems išeiti apsipirkti ir pan.! Tai suteiks tau galimybę pasikalbėti su **slaugytojomis *(nurses)*** ir kitais ligoniais. Ir niekada negali žinoti, gal jie jausis tokie kalti, kad tave palieka, jog grįždami parneš lauktuvių! Nepyk, jei jie sako, kad išeina 10 minučių, o grįžta pusvalandžiu vėliau! Galų gale – jie, norėdami būti šalia tavęs ligoninėje, pakeitė savo gyvenimą!

***Physiotherapy* (fizioterapija)** – tai yra specialių pratimų ciklas, skirtas padėti tavo raumenims ir kitoms kūno dalims normaliai funkcionuoti.

Atsižvelgiant į tavo vėžio tipą, fizioterapiją tau gali tekti atlikti ligoninėje arba grįžus namo. Bet kad galėtum atstatyti raumenis ir atkurti jėgas, tu PRIVALAI tęsti

mankštintis pats (daryti tai kaip namų darbus). ATMINK, kad nors tai ir nuobodu, o kartai ir skausminga, visa tai darai, kad padėtum sau! Gal galėtum paprašyti **draugą *(friend)*** ar šeimos narį kartu atlikti fizioterapijos pratimus!

Platelets* (trombocitai)** – dar viena tavo kraujo dalis! Trombocitai padeda tavo kraujui krešėti, jeigu įsipjauni ar panašiai. Jei tavo trombocitų kiekis sumažėja, tau gali tekti **perpilti kraują *(transfusion).

***Pyjamas* (pižama)** – pasistenk ją dėvėti tik kai eini į lovą nakčiai. Jei dėsi pastangas dieną persirengti, jausiesi ne tik labiau pasitikintis savimi, bet ir „normalesnis“.

Iš Q yra...

Queue* (eilė)** – ligoninėje ne visada pavyks išvengti eilių, ir visada atrodo, kad tos eilės juda nežmoniškai lėtai. Taigi būk joms pasiruošęs, kai eini konsultuotis ar darytis tyrimų. Pasiimk knygų, popieriaus, spalvotų pieštukų ir kortų žaidimų, ir užuot tyliai sėdėjęs ir nuobodžiavęs, leisk laiką smagiai. Laikas prabėgs daug greičiau! Taip pat patartina su savimi turėti butelį **vandens *(water) ir kelis vaisius ar kažką panašaus – nebent tau būtų neleidžiama valgyti!

Iš R yra...

Radiotherapy* (radioterapija)** – kartais, vietoje **chemoterapijos** arba kartu su ja, tau gali prireikti ir **radioterapijos**, kuri padėtų sunaikinti tavo auglį arba sulėtintų jo augimą. Tu turėsi labai ramiai pagulėti lovoje po tam tikru aparatu. Radioterapija šiek tiek primena **rentgeno *(X-ray) nuotrauką: ji neskausminga ir paprastai trunka tik kelias minutes.

Iš S yra...

Supplements* (papildai)** – jei tavo kūno gyvybiškam funkcionavimui trūksta svarbių medžiagų, tau bus skirti papildai. Dauguma šių papildų išties nėra labai skanūs, bet kuo daugiau tu jų gersi gydymo metu, tuo labiau tikėtina, kad galėsi greičiau jų atsikratyti po gydymo. Geriausias būdas gerti papildus yra toks: jei jie yra putojantys, prieš gerdamas leisk jiems ištirpti ir pavirsti vientisu skysčiu. Gerdamas visus papildus užsispausk nosį ir gerk kaip galėdamas greičiau. Tuomet greitai užsigerk savo mėgstamu gėrimu ir viską užbaik **šokoladu *(chocolate) arba gardžiu saldumynu!

Geriausias patarimas! Geras būdas atpratinti tėvus nuolat bambėti dėl papildų gėrimo yra pareikalauti, kad jie jų paragautų patys! Žiūrėk ir džiūgauk, kaip persikreipia jų veidai. Tuomet tegul pabando vėl kartoti, kad papildai nėra jau tokie bjaurūs! Tačiau visų pirma reikėtų pasiklausti gydytojo ar slaugytojos, ar tėvams galima paragauti papildų!

Shared Care Hospitals* (bendrosios priežiūros ligoninės)** – be ligoninės, kurioje tau bus atliekama didžioji gydymo dalis, tau gali tekti lankytis ir „bendrosios priežiūros ligoninėje“, kuri greičiausiai yra tavo vietos ligoninė. Tai yra vieta, kur tau gali tekti važiuoti atlikti **kraujo tyrimus *(blood test), kur prireikus bus atliekami **kraujo perpylimai *(transfusion)*** ir kur vyksi, jei užsikrėsi kokia infekcija.

***Sicknes* (pykinimas)** – vienas iš pašalinių chemoterapijos poveikių yra pykinimas (nors man ne visai aišku kodėl?!). Gera žinia yra ta, kad yra daug vaistų nuo šleikštulio, kuriuos gali išbandyti. Visiems tiems, kurie nori būti tipiški paaugliai ir miegoti, yra vaistas *Nozinanas* (arba, kaip mano draugas Natas mėgdavo juos vadinti, *Snoozyland* („snaudalių šalis“). *Nozinanas* ar panaši į ją tabletė leis tau porą dienų su pertraukomis išsimiegoti, kol praeis šleikštulys. Jei vis dėlto nenori miegoti, pasiruošk po ranka indą vėmimui! Asmeniškai man labiau patiko nemiegoti ir taikstytis su pykinimu. Man visada atrodydavo, kad miegodama aš pražiopsau geriausius dalykus, pavyzdžiui, tokius, kaip pramogų pasaulio atstovai ir kitos garsenybės, atvykstančios aplankyti mūsų palatą!

Iš T yra...

***Teachers* (mokytojai)** – ligoninės mokytojai apie tavo mokymąsi stengsis pasikalbėti su tavo mokyklos mokytojais. Jei tu jautiesi pakankamai gerai, pasistenk pasimokyti. Tai atsipirks, kai sugrįši į mokyklą. **„CLIC Sargent“ slaugytojos** ir socialiniai darbuotojai nueis pasikalbėti su tavo klasiokais, kad mokytojai nepanikuotų, jei tu, vis dar gydydamasis, netikėtai vienai pamokai pasirodysi klasėje. **„CLIC Sargent“ slaugytojos** ir socialiniai darbuotojai taip pat gali pasikalbėti su tavo brolio ar sesers klase, kad jų mokytojas taip pat suvoktų, koks gydymas tau skirtas ir kokiais rūpesčiais gyvena tavo šeima!

***Transport* (transportas)** – ligoninės transportas niekada neatvyksta tada, kai tu pageidauji. Kartais jis atvyksta dviem valandom anksčiau nei reikia, bet dažniausiai jis pora valandų vėluoja. Jei transportas nepasirodė 45 minutes ar panašiai, kai jau turėjo būti atvykęs, vertėtų paskambinti į ligoninę ir pranešti, kas atsitiko, ir pasakyti, kad tu tikriausiai atvažiuosi vėliau nei planuota. Jei gali, iš vakaro pasiskambink ir pasitikrink, ar tu esi įtrauktas į rytojaus ryto sąrašą!

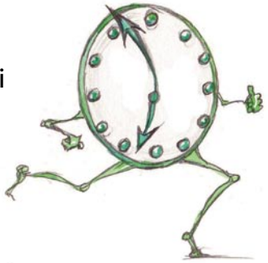

***Time* (laikas)** – kai esi ligoninėje, atsiranda nauja laiko rūšis, vadinama „ligoninės laiku“. Ligoninės laikas eina visiškai kitaip nei visur kitur. Jei sako „10 valandą ryto tau bus atliekama **operacija**“, tai iš tikrųjų turima omeny, kad kažkada tą rytą pasimatysite. Jei sako, „2 valandą po pietų mes tave apžiūrėsime“, tai turima omeny, kad iki šio vakaro mane apžiūrės. Taigi, kada beeitum pas gydytoją, būtinai pasiimk ką nors užkąsti, atsigerti ir atsinešk stalo žaidimų!

Talking (talking about what you are going through)* (kalbėjimas apie tai, ką išgyveni)** – dalijimasis savo išgyvenimais ne tik leidžia tau pasijusti geriau, bet suteikia progą pabrėžti, kad vėžys nebūtinai yra blogas ar liūdnas dalykas. Jei esi susirūpinęs ar jei tau neramu, yra daug specialistų, su kuriais gali pasikalbėti. Tai gali būti socialinis darbuotojas ar **slaugytoja *(nurse). Kartais, kai man burnoje atsirasdavo **opų *(ulcer),*** žmonės nesusuprasdavo, ką jiems sakydavau – tai mane varė į neviltį! Nusipiešėme kortelių su naudingomis frazėmis, ir jos tikrai padėjo.

Transfusions* (kraujo perpylimai)** – jei tavo **trombocitų *(platelets) ar **hemoglobino** lygis nukris per daug, tau gali tekti perpilti kraują. Tai reiškia, kad 4–6 valandoms ligoninėje esi „pririšamas“ prie lašinės, kol į tavo kūną yra lašinamas kraujas (arba tam tikros jo dalys). Tai neskausminga ir nėra baisu. Kraujo perpylimo procedūrai artėjant į pabaigą, kartais tau gali duoti vaistų, nuo kurių eisi į tualetą, kad atsikratytum kūnui nereikalingų skysčių pertekliaus.

Iš U yra...

***Ulcers* (opos)** – nuo kai kurių **chemoterapijos** vaistų gali atsirasti opos – kaip jau rašiau knygos pražioje, aš jų turėjau daug! Man opos iškilo burnoje, bet jos gali atsirasti bet kurioje virškinimo sistemos vietoje. Man davė burnos skalavimo skysčio opoms gydyti. Jei tau atsiras opų, nepaprastai svarbu burną skalauti taip, kaip nurodyta!

Iš V yra...

Veins* (venos)** – kraujas, kuriame yra mažiau deguonies, venomis teka atgal į širdį ir plaučius, kad į jį vėl patektų daugiau deguonies. **Kraujas tyrimams *(blood test) paprastai yra imamas iš venų.

Visitors* (lankytojai)** – kartais gali atrodyti keista, kai sulauki svečių ligoninėje, nes ligoninė ir namai atrodo kaip du skirtingi pasauliai. Pastebėjau, kad man būdavo lengviau, kai **draugai *(friends) mane lankydavo grupėmis, o ne po vieną, nes tuomet aš galėdavau klausytis jų pokalbio ir prisijungti, jei to norėjau.

Pasirūpink, kad tavo lankytojai laikytųsi šių svarbiausių patarimų:
1) paskambintų ir įsitikintų, kad tu jautiesi pakankamai gerai, kad priimtum lankytojus;
2) atėję į palatą nusiplautų rankas;
3) lankytų tave namie ar ligoninėje tik jei jie ir jų šeimos neturi mikrobų!

Nesijaudink, jei pokalbis prasideda kvailai! Tavo lankytojai neabejotinai paklaus „Kaip jautiesi?“, o tu jausi, kad turi atsakyti „Ačiū, gerai!“ Galėsi vėliau jiems pasakyti, kaip iš tikrųjų blogai visą tą laiką jauteisi!!

Iš W yra...

***Wigs* (perukai)** – jei tavo plaukai nuslinks, galbūt norėsi dėvėti peruką. Kai kurie perukai vėžiu sergantiems vaikams yra duodami nemokamai. Tavo ligoninė turėtų žinoti, kur yra tokia perukų parduotuvė. Asmeniškai man su visu peruku buvo labai karšta ir niežėjo galvą. Man labiau patiko plaukų sruogos. Yra tokių plaukų sruogų, kurias galima prisisegti prie skarelės ar kepuraitės. Tad tavo galvą dengia medvilninė kepuraitė, bet jei nori, gali turėti ir ilgus iš po jos krentančius „plaukus“. Jų galima nusipirkti tam tikrose didelių prekybos tinklų parduotuvėse (savuosius aš įsigijau „Topshop“ parduotuvėje!).

***Water* (vanduo)** – kai tau atliekama **chemoterapija**, svarbu daug gerti, net jei ir ligoninėje tau leidžiami skysčiai per lašinę. Geriausia gerti vandenį, tačiau, jei geri daug, ne taip jau svarbu, ką geri. Būtų idealu, jei kiekvieną valandą išgertum 100 ml ar daugiau. (Knygos pabaigoje pateikiu skysčių vartojimo grafiko pavyzdį, kuriuo gali vadovautis.)

***Websites* (interneto svetainės)** – yra daug naudingų interneto svetainių, kuriose gali sužinoti apie vėžį. Tačiau gydymo pradžioje per daug skaityti apie vėžį gali būti baisu, o gautos informacijos per daug. Ieškok vaikams pritaikytų svetainių. Mano mėgstamiausios yra šios:

www.clicsargent.org.uk – joje pateikiama daug informacijos apie gyvenimą su vėžiu bei apie **„CLIC Sargent“** teikiamas paslaugas. Ji taip pat bus naudinga tavo artimiesiems, kurie tave slaugo.

www.click4tic.org.uk – svetainė vėžiu sergantiems paaugliams. Čia galėsi paklausti **slaugytojos *(nurse)*** patarimo, pasidalyti savo išgyvenimais ar tiesiog daugiau sužinoti apie vėžį.

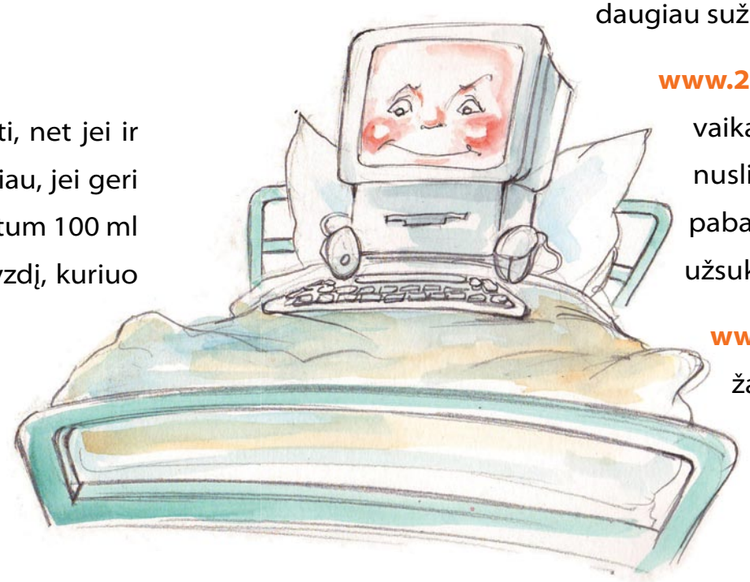

www.2bme.org – tai dar viena svetainė vėžiu sergantiems vaikams. Yra skyrius apie **perukus *(wigs),*** plaukų nuslinkimą ir pan. Ši svetainė visai smagi: joje gali pabandyti, kuri kepurė tau labiausiai tiktų! Tikrai verta užsukti!

www.royalmarsden.nhs.uk/captchemo – puikus žaidimas, kur gelbėdamas pasaulį nuo vėžinių ląstelių, galėsi daugiau sužinoti apie chemoterapiją ir vėžį!

Iš X yra...

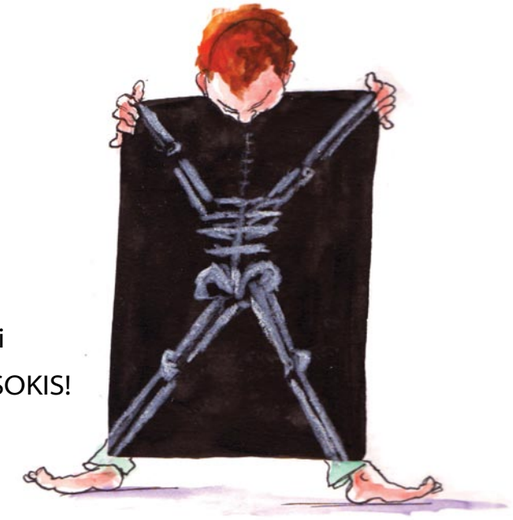

***(X-ray)* (rentgeno nuotrauka)** – tai specialus įrenginys, kuris, naudodamas mažus radiacijos kiekius, nufotografuoja tavo kūną. Kai viskas paruošta, procedūra tetrunka apie sekundę. Tai tiesiog tarsi labai modernus fotoaparatas! ŠYPSOKIS!

Iš Y yra...

***Why* (kodėl?)** – niekas nežino, kodėl vėžys auga, nors yra žinoma, kad jis atsiranda, kai ląstelės ima nenormaliai augti ir dalytis. Nešvaistyk laiko klausinėdamas savęs: „Kodėl aš? Kodėl vėžiu susirgau aš?“

Vėžys yra gerai dėl to, kad išmoko tave į viską žiūrėti objektyviai. Tu nustoji jaudintis dėl rašybos / matematikos / gamtos mokslų kontrolinio kitą savaitę, nes suvoki, kad gyvenime yra daug rimtesnių dalykų, kuriuos turi įveikti. Tu išmoksti branginti galimybę rinktis ką valgyti ir ką aplankyti, pajunti sveikatos ir geros savijautos vertę. Taip pat kur kas labiau suartėji su savo šeima ir **draugais *(friends)***, nes jie yra tai, kas svarbiausia.

Iš Z yra...

Zzzzzzz – chemoterapija tave gali išties nuvarginti ir jausiesi mieguistas, taigi būk protingas ir po pietų nusnausk. Jei vis dar jautiesi pavargęs, eik miegoti anksčiau. Maži vaikai geriau atsigauna po chemoterapijos ir greičiau nustoja jaustis pavargę nei paaugliai. Taigi, paaugliai, nepersistenkite. Būk eilinis paauglys ir nesikelk su aušra!

Kai po gydymo praeis keli mėnesiai, pasistenk kuo greičiau grįžti prie normalaus gyvenimo. Galų gale juk ištvėrei šį gydymą dėl to, kad toliau galėtum gyventi kiek įmanoma normalesnį gyvenimą!

Receptas

Šaldyti šokolado gabaliukai

Tau reikės:

- 300 g (10 oz) šokoladinių trupininių pyragaičių arba sausainių su šokolado gabaliukais
- 100 g (3.5 oz) geros kokybės stambiai kapoto baltojo šokolado
- 100 g (3.5 oz) džiovintų vyšnių arba razinų ar bet kokių kitų tavo pasirinktų džiovintų vaisių
- 100 g (3.5 oz) sviesto
- 100 g (3.5 oz) paprasto arba pieniško šokolado, sulaužyto gabaliukais

1. Sudėk sausainius į tvirtą polietileno maišelį ir kočėlu juos sutrupink.
2. Supilk sausainius į didelį dubenį.
3. Pridėk sukapoto baltojo šokolado ir džiovintų vaisių.
4. Mažoje keptuvėje arba mikrobangų krosnelėje lėtai ištirpink sviestą kartu su paprastu / pienišku šokoladu.
5. Supilk ant sausainių, džiovintų vaisių ir baltojo šokolado. Gerai išmaišyk.
6. Sudėk šaukštu į skardą.
7. Palik atvėsti šaldytuve kol sukietės.
8. Supjaustyk kvadratėliais.
9. Sudėk į indą su dangteliu ir gali iki trijų mėnesių juos laikyti šaldytuve.

Skysčių vartojimo grafiko pavyzdys

Laikas	Gėrimo pavadinimas	Kiekis	Iš viso
00:00 – 01:00			
01:00 – 02:00			
02:00 – 03:00			
03:00 – 04:00			
04:00 – 05:00			
05:00 – 06:00			
06:00 – 07:00			
07:00 – 08:00			
08:00 – 09:00			
09:00 – 10:00			
10:00 – 11:00			
11:00 – 12:00			
12:00 – 13:00			
13:00 – 14:00			
14:00 – 15:00			
15:00 – 16:00			
16:00 – 17:00			
17:00 – 18:00			
18:00 – 19:00			
19:00 – 20:00			
20:00 – 21:00			
21:00 – 22:00			
22:00 – 23:00			
23:00 – 00:00			

Apie „CLIC Sargent“

Kiekvieną dieną 10 šeimų sužino, kad jų vaikas serga vėžiu. „CLIC Sargent“ yra vienintelė Jungtinėje Karalystėje labdaros organizacija, kuri jiems siūlo visapusę priežiūrą ir pagalbą gydymo metu ir po jo.

Gydymo metu mes parūpiname profesionalias slaugytojas, gydytojus, žaidimų specialistus ir namus netoli ligoninės (angl. – *Homes from Home*). Siekdami padėti šeimoms ligoninėse ir namuose, mes siūlome specialią socialinę priežiūrą ir paramą šeimai, specialias paslaugas jaunimui, atostogas, pašalpas ir pagalbos liniją. Mes tęsiame bendravimą su šeimomis, kai gydymas baigiasi – padėdami išgyvenusiems ir palaikydami kenčiančius netekties skausmą.

Mūsų studijos apie vaikų vėžį, jo gydymo tobulinimo būdus ir pašalinių poveikių valdymą padeda gerinti ligonių, jų šeimų ir šią ligą įveikusių žmonių gyvenimo kokybę.

Mes vienijame daugiausia slaugos profesionalų ir siūlome įvairiausias paslaugas šeimoms, atsižvelgę į jų poreikius ir pageidavimus. Mes nacionaliniu lygmeniu

atstovaujame vaikams, jaunuoliams ir jų šeimoms.

Apie dailininką

„Aš nupiešiau šiai knygai iliustracijas, nes Megan manęs to paprašė. Ji ir mano sūnus Natas tapo puikiais draugais, kai abu gydėsi nuo kaulų vėžio. Mane stebino jų gebėjimas džiaugtis gyvenimu kas benutiktų. Jei esi ligoninėje, tikiuosi, kad ši knyga tau šiek tiek padės ir kad tu taip pat sugrįši namo, lydimas malonių prisiminimų“.

Nato tėtis Chrisas Burkas.

Chrisas Burkas yra animatorius, karikatūristas ir iliustratorius. Jis yra dirbęs tokiuose laikraščiuose ir žurnaluose kaip *The Radio Times*, *The Times, The Sunday Times, Vogue* ir *Financial Times*. Jis yra iliustravęs keletą knygų vaikams, įskaitant dvi su *Lenny Henry*, ir sukūręs Malaizijai ir Barbadosui pašto ženklus.

www.chrisburke.org.uk

Londonas (pagrindinis biuras)
Griffn House, 161 Hammersmith Road, Londonas W6 8SG
Tel. 020 8752 2800
Bristolis
Abbey Wood Business Park, Filton, Bristol BS34 7JU
Tel. 0117 311 2600
Edinburgas
5 Beaufort Road, Edinburgh, EH19 1AG
Tel. 0131 446 3456
Glazgas
5th Floor, Mercantile Chambers, 53 Bothwell Street, Glasgow G2 6TS
Tel. 0141 572 5700
Belfastas
3rd Floor, 31 Bruce Street, Belfast BT2 7JD Tel.028 9072 5780

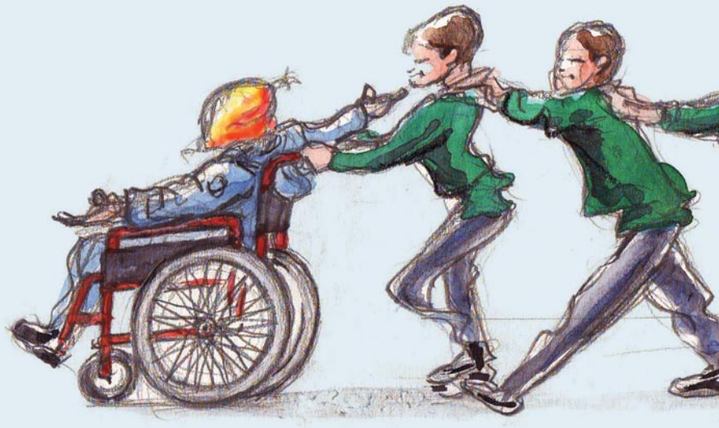

www.clicsargent.org.uk

CLIC Sargent

Caring for Children with Cancer

Labdaros įstaigos registracijos Nr. 1107328